

Työterveyslaitos

Työnvälitysalustat ja alustavälitteinen työ Suomessa

Laura Seppänen, Työterveyslaitos
Tulevaisuustutka 30.5.2024, Uudenmaan liitto

@tyoterveys

Euroopan unionin
osarahoittama

Esityksen sisältö

1. Alustatalous työelämässä ja työmarkkinoilla
 - Alustavälitteisen työn piirteitä
 - Työnvälitysalustayritykset Suomessa
2. Kuinka paljon ja millaista alustatyötä Suomessa tehdään?
3. Esimerkki työnvälitysalustan käytön rakentamisesta: Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin –hanke
4. Millaisia hyötyjä ja sudenkuoppia alustatalous tarjoaa työmarkkinoille tuleville?
5. Mitä alusta-ajattelu tarkoittaisi työnvälityspalveluissa?

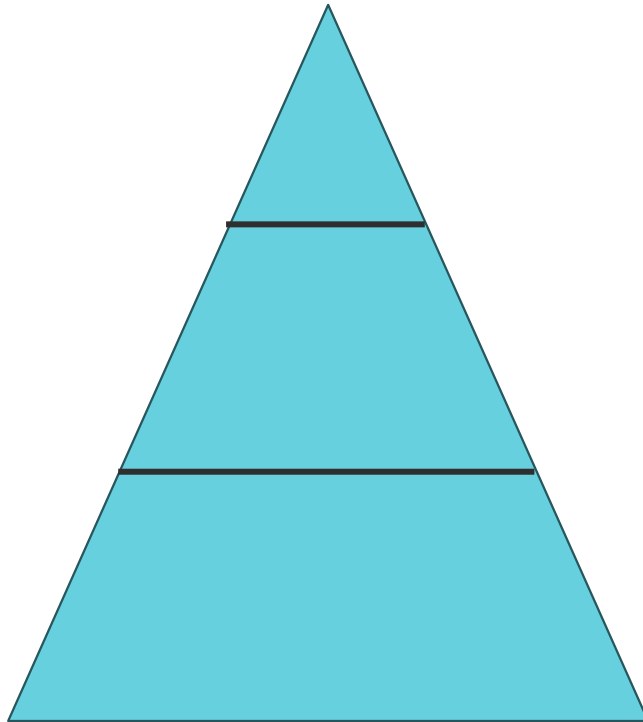

1. Alustatalous työelämässä ja työmarkkinoilla

- Alustatalous – hyvä vai paha?
- Alustoilla on kyky houkutella erilaisia käyttäjiä ja luoda arvoa saattamalla heitä yhteen. Alustat **luovat uusia markkinoita** mainostajien, mikroyritysten, sisältöjen, datan ja käyttäjien välille.
- Alustatalous markkinallistaa uusia, tavallisten ihmisten resursseja kuten omaisuutta, osaamista ja aikaa.

Alustatyön taksonomia

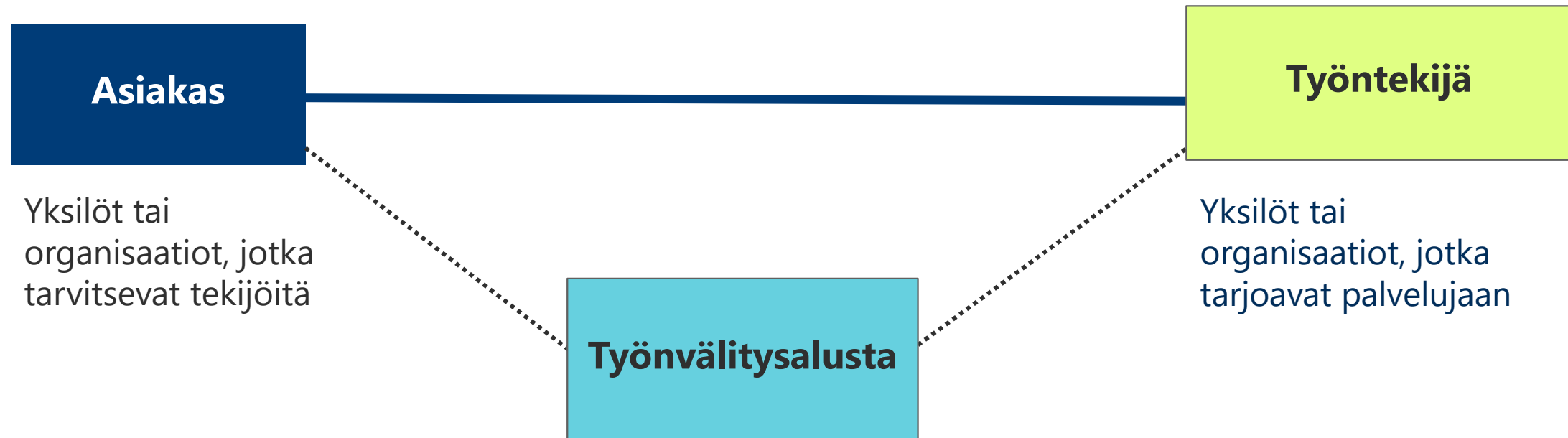
Alustayritysten ja alustojen ylläpidon työ

Myyntityö markkinapaikoilla, **paikallinen alustatyö**,
virtuaalinen alustatyö

Alustojen sisällöntuotanto: kaikki me!

Työnvälitysalustat ovat työn markkinapaikkoja

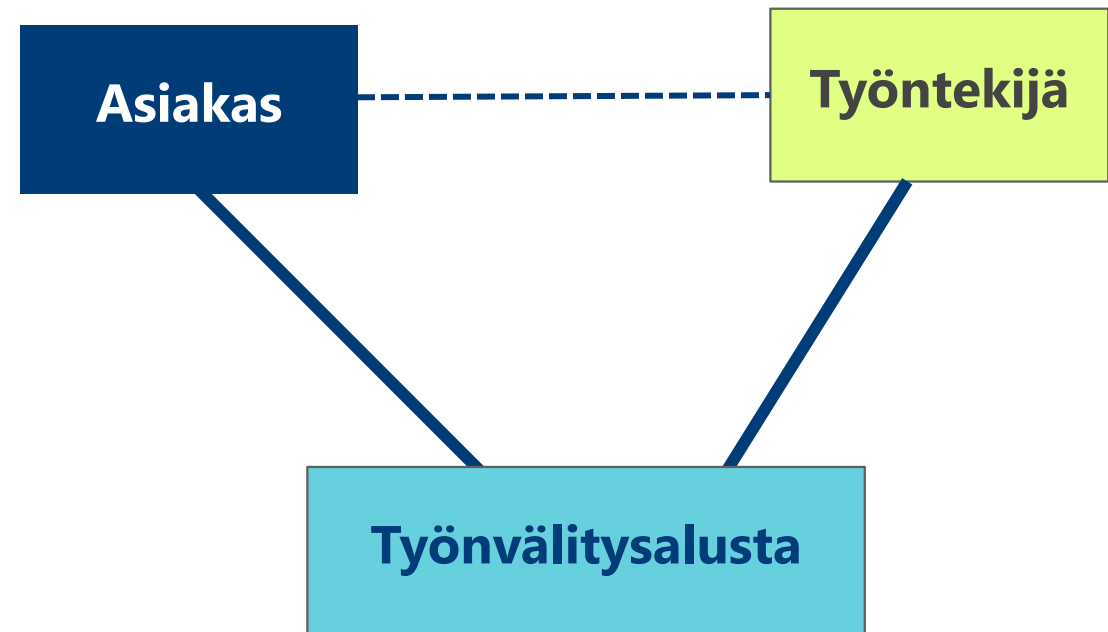
- Ei ole välttämättä työnantajaa!
- Yleensä työntekijöitä on enemmän kuin asiakkaan tehtäviä (ILO 2021).
- Käytössä algoritminen johtaminen, tekoäly
- Työntekijöiden välinen kilpailu koetaan usein epäreiluna (Seppänen ym. 2022).

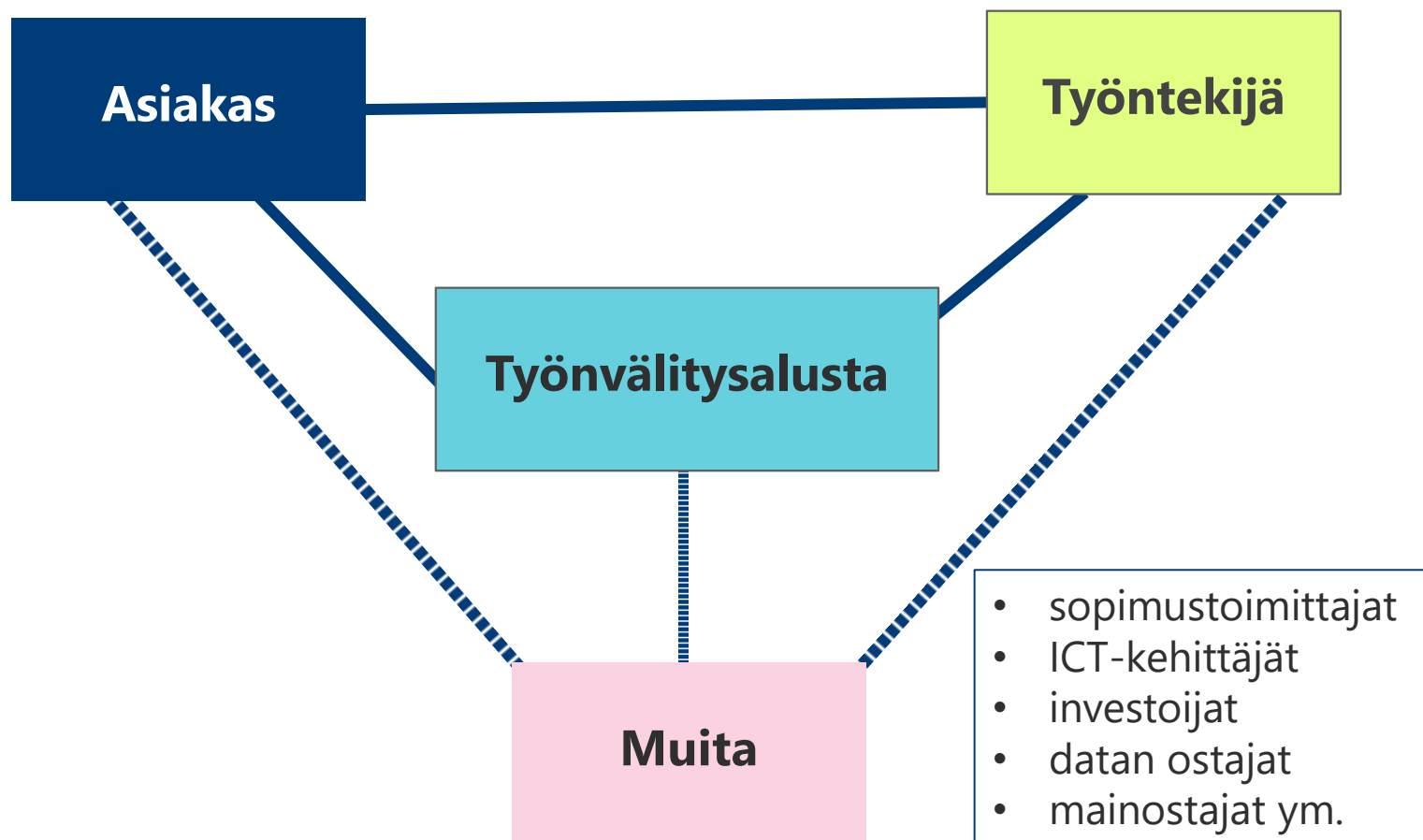
Työnvälitysalustat ovat myös toimintaa sääteleviä yrityksiä

Työnvälitysalusta voi säädellä:

- Alustalle pääsyä
- Maksuliikennettä
- Käyttäjien vapautta työn hinnoittelussa
- Tehtävien ja tekijöiden kohtauttamista, läpinäkyvyyttä
- Reittausta eli pisteyttämistä alustan käyttäjien luokittelua ja maineen rakentumista
- Alustan säätely lisää kontrollia mutta myös suojelee tekijöitä mm. liialta kilpailulta

Alusta hajauttaa valvontaa käyttäjille ja keskittää valtaa itselleen datan ja transaktioiden avulla

Työterveyslaitos ylläpitää työtä välittävien alustayritysten listausta

- Työtä välittävien alustayritysten listaus on nyt kaikkien käytettävissä ja täydennettävissä | Työelämätiето | www.tyoelamatiето.fi
- Tällä hetkellä 63 yritystä
- Jokainen alusta luo oman kulttuurinsa muuttuvine sääntöineen.
- Tervetuloa mukaan täydentämään listaa!

 Ammattilaispalvelut Kotitalouspalvelut Kuljetuspalvelut Rakennus- ja huoltopalvelut Kansainväliset freelancer-alustat Mikrotyöt Kaikki

	Yritys	Y-tunnus	Toimiala
1	Babysits		Kotitalouspalvelut
2	Care.com		Kotitalouspalvelut
3	HemmaKoti	3101984-7	Kotitalouspalvelut
4	Naapu	3158541-9	Kotitalouspalvelut
5	Onnexi	2873321-4	Kotitalouspalvelut
6	Sitly		Kotitalouspalvelut
7	Työntekijöitä.fi (SLP Group Oy)	2485076-3	Kotitalouspalvelut Ammattilaispalvelut Rakennus- ja huoltopalvelut
8	Work Pilots Oy	2718776-8	Kotitalouspalvelut Ammattilaispalvelut
9	Yoopies		Kotitalouspalvelut

2. Kuinka paljon alustatyötä tehdään Suomessa?

- Vuonna 2022 alustatyötä oli tehnyt viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana 134 000 henkilöä. Tämä on n. 3,9 prosenttia Suomen 15–64-vuotiaasta väestöstä.
- Ulkomaalaistaustaisista 10 prosenttia.
- Yli puolelle alustatyö on täydentävää tai satunnaista. Reilulle neljännekselle tekijöistä se oli päätyö. (Pärnänen, 2023).

[Alustatyö on yhä vähäistä mutta ulkomaalaistaustaisten keskuudessa suosittua | Tieto&trendit](#)

Miksi alustatyötä tehdään?

Mukana vain aktiiviset edellisessä kuukaudessa alustatyötä tehneet henkilöt.

- Mahdollisuus lisätuloihin tai verkostoitumiseen 55 prosenttia.
 - Halusi itse joustavan työn 25 prosenttia.
 - Työ jota haluaa tehdä, on saatavilla vain alustojen kautta 9 prosenttia.
 - Muuta työtä ei ollut saatavilla 7 prosenttia.
-
- Alustatyö on haluttu työnteen muoto (Pärnänen, 2023).

3. Esimerkki työnvälitysalustan käytön rakentamisesta

- Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin –hanke
- Tutustu hankkeeseen:
 - [Työterveyslaitoksen hankesivu \(ttl.fi\)](http://ttl.fi)
 - [Helsingin yliopiston hankesivu \(helsinki.fi\)](http://helsinki.fi)
 - [Laurea-ammattikorkeakoulun hankesivu](#)

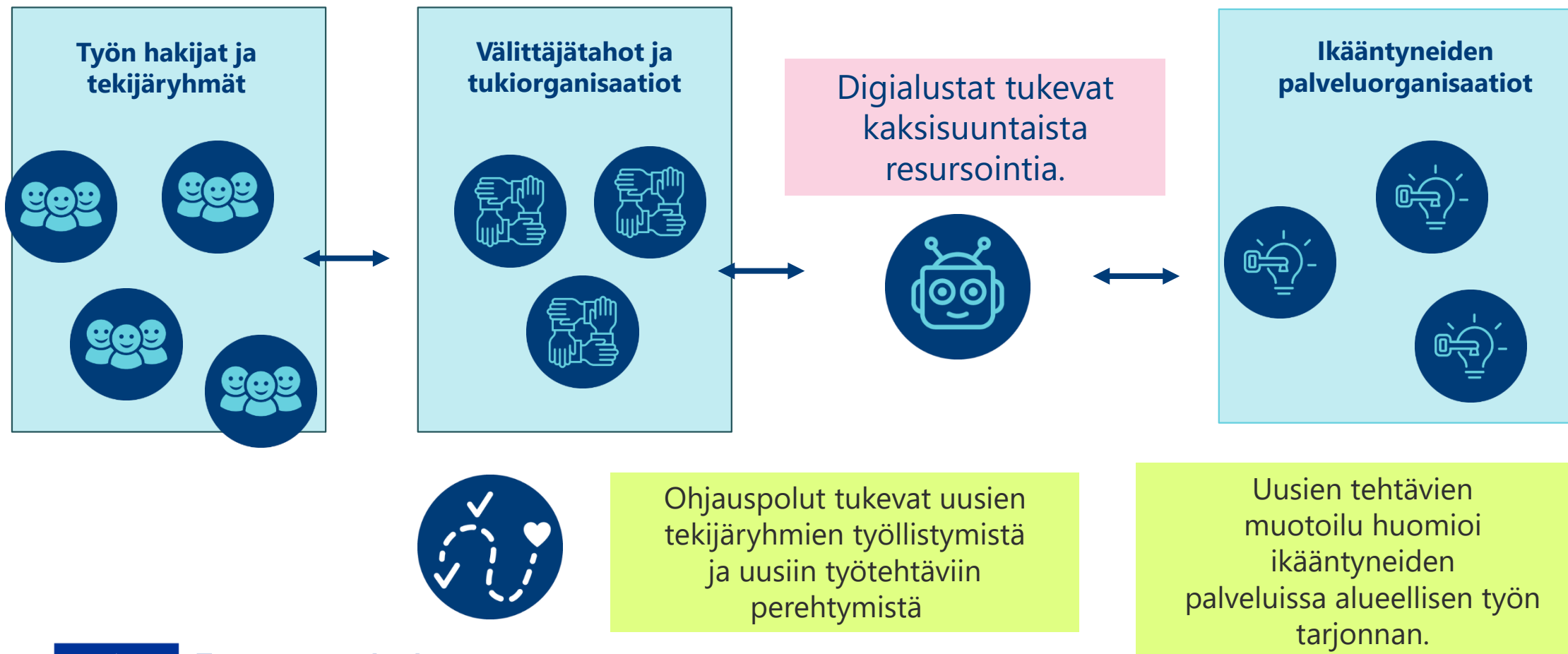
Euroopan unionin
osarahoittama

LAU
REA

©TYÖTERVEYSLAITOS

Kohtaannon yhteiskehittäminen verkostossa, joka huomioi vastuullisuuden

Euroopan unionin
osarahoittama

WorkPilotsin ABC-malli: Joustava polku työelämään

ANY TASKS

Kokeile ja tutustu

- Ensimmäinen työkokemus
- Sisältää ansioluetteloon

BETTER TASKS

Kehity tekemällä

- Tutustu toimialoihin,
- Hakeudu koulutukseen

CAREER = SOPIVA TYÖ

Työpaikka, tehtävät, projektit,
yrittäjyys

**European unionin
osarahoittama**

Keikkaamo on mahdollisuus käyttää digitaalista alustaa

- Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin -hankkeessa kartoitetaan käytössä olevia digitaalisia alustoja.
- Keikkaamo-alustalla:
 - Nopea ja helppo kohtaaminen – hakijoita jopa minuuteissa
 - Tarjottavat palvelut, hinnoittelut, työn tekemisen mallit, sopimus pohjat yms. muokattuna tarpeiden mukaan
 - Kaksipuolinen, kumuloituva palaute
 - Linkkejä perehdytykseen

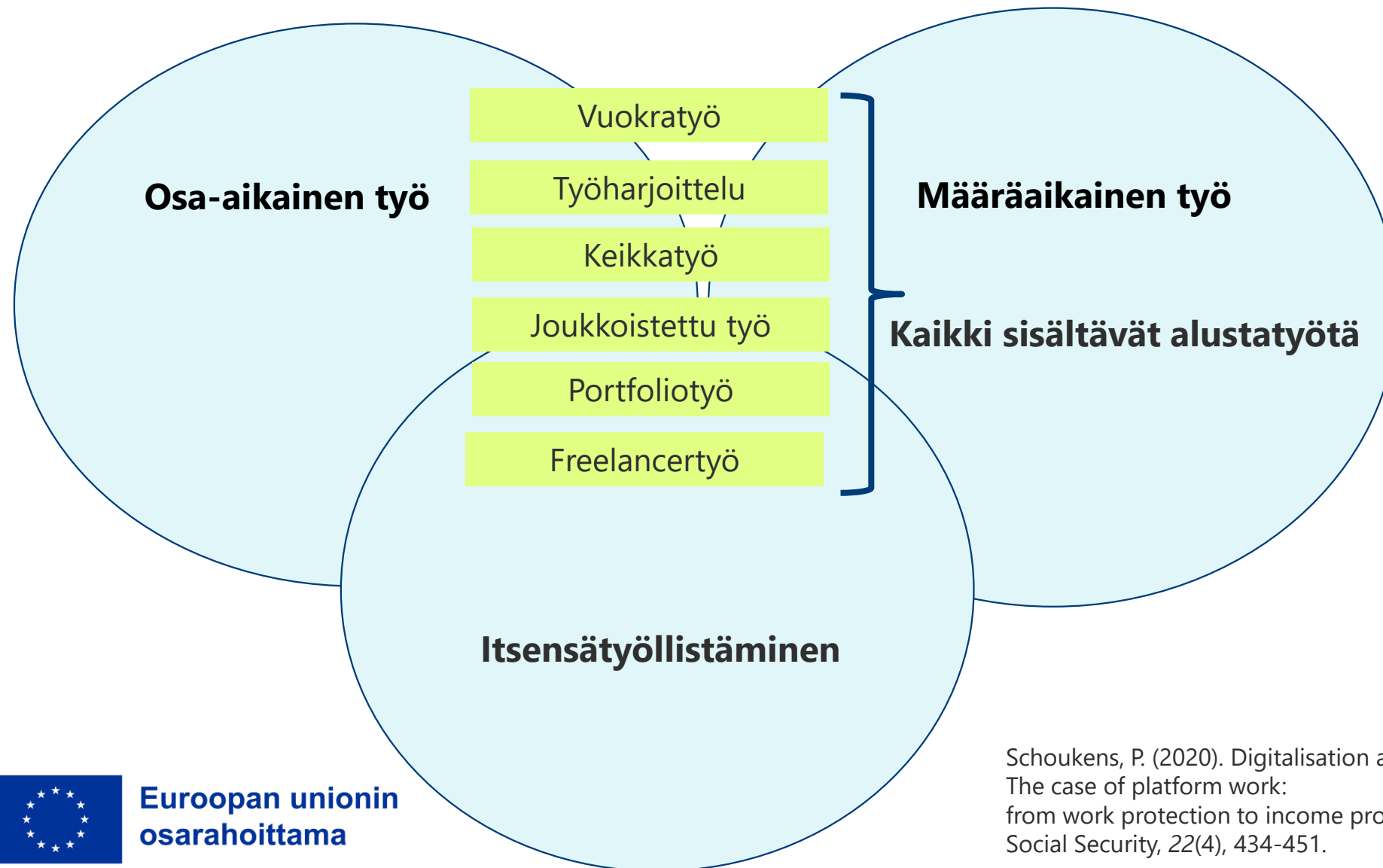

Digialustan käytössä pyritään vastuullisuuteen, yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen.

- Otetaan keikoille sama henkilö vai annetaan monille kokeilumahdollisuus?
- Riittävä/sopiva korvaus työstä, kunnon työolot
- Kannustava palautteiden antaminen ja käyttö
- Työsuhde vai ei?
 - EU-direktiivi alustatyön työoloista [Parlamentti hyväksyi direktiivin alustatyöntekijöiden oikeuksista | Ajankohtaista | Euroopan parlamentti \(europa.eu\)](#)
- Työnvälitysalustat neuvottelevat ja päättävät monista asioista, jotta käyttäjät olisivat tyytyväisiä.

Alustatyö on epätyypillisen työn uusi muoto

Mitä hyötyjä alustatyö voi tuoda työmarkkinoille tuleville?

- Joustoa työn tekemisen ajan ja paikan suhteen, esim. työn yhdistäminen kotivastuiden kanssa.
- Markkina- ja alustatalouden oppimista
- Kokeiluja ja tutustumista erilaisiin töihin esim. siirtymävaiheissa
- Sisältöä ansioluetteloon
- Alustatyö voi kannustaa yrittäjyyteen, koska "vapailta" alustoilla on mahdollisuus asiakasverkostoitumiseen.
- Arvio hyödyistä on tehtävä tapauskohtaisesti, esim. vankien mikrotyö tekoälyn kouluttamisessa.

Mitä sudenkuoppia alustatyössä on työmarkkinoille tuleville?

- Sopii huonosti (tai ei lainkaan) yhteen työttömyysetuuksien kanssa.
- Alustatyön ongelmia ja riskejä ovat epävarmuus ja ennakoimattomuus, eristyneisyys ja sosiaalisen tuen puute, aikapaineet ja kilpailu sekä keskimäärin heikko tulotaso.
 - "Vapaille" alustoille voi olla vaikea päästä, keikkoja vaikea saada varsinkin alussa.
 - Rutiini-alustatyössä (esim. mikrotyö, ruokalähetit) on heikot oppimis- ja etenemismahdollisuudet
- Alustatulo palkkatyön rinnalla voi lisätä tavanomaisten työmarkkinoiden segmentoitumista (Ilsøe ym. 2021)

5. Alusta-ajattelu työnvälityspalveluissa?

- Alustatalouden mekanismien hyödyntäminen yleisten, julkisten **arvojen** edistämiseksi (van Dijck ym. 2018).
- Erilaisten ryhmien tuominen yhteen palvelujen käyttäjien hyödyttämiseksi (Koponen, 2019).
 - Verkostoituminen alustayritysten ja muiden (julkisten) toimijoiden kanssa, jotka edistävät samoja hyötyjä asiakkaille.
 - Voi tarkoittaa uudenlaisia hallinnan ratkaisuja poikki toimialojen ja rajojen.
 - Datat keruu ja hyödyntäminen, alustojen kehittäminen/liisaus paikallisiin tarpeisiin.

Euroopan unionin
osarahoittama

©TYÖTERVEYSLAITOS

THE PLATFORM SOCIETY

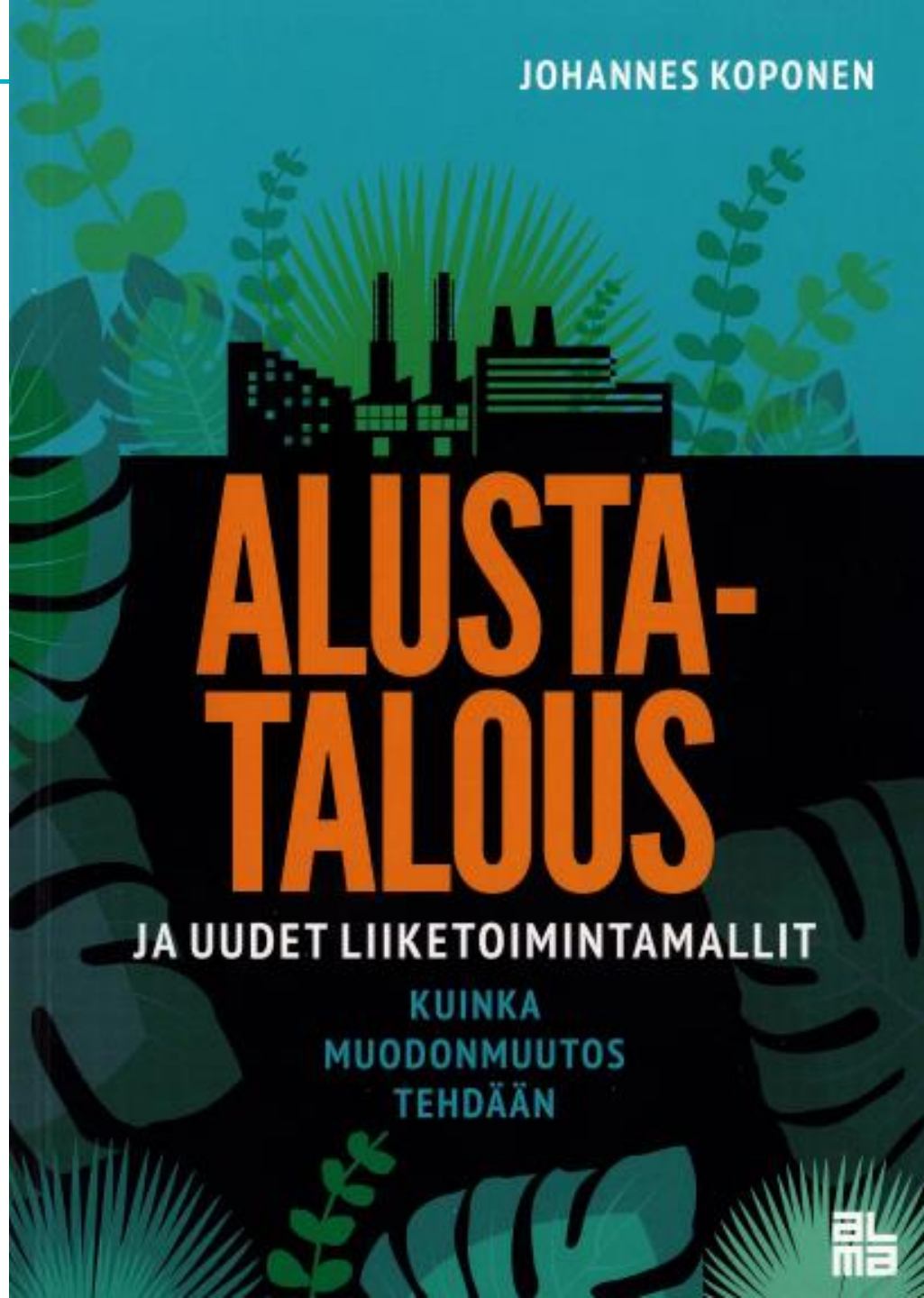

PUBLIC VALUES IN A CONNECTIVE WORLD

JOSÉ VAN DIJCK | THOMAS POELL | MARTIJN DE WAAL

Lopuksi

- Alustatalouden lisäksi on edistettävä vastuullisuutta kaikilla tasoilla.
- Alustoja voisi aktiivisesti kehittää pientenkin työmahdollisuuksien valjastamiseen työllisyyden ja yhteiskunnan parhaaksi.

Euroopan unionin
osarahoittama

Työterveyslaitos

LAU
REA

Kiitos!

@tyoterveys

@laureauas

@helsinkiuni

LISÄÄ ASIAA TYÖELÄMÄSTÄ?
SEURAA TYÖTERVEYSLAITOSTA SOMESSA JA
VIERAILE VERKKOSIVUILLAMME TTL.FI

Euroopan unionin
osarahoittama

Lähteitä

- ILO. (2021). World employment and social outlook 2021: The role of digital labour platforms in transforming the world of work. Geneva: International Labour Office.
- Ilsoe, A., Larsen, T., & Bach, E. (2021). Multiple jobholding in the digital economy: signs of segmentation. Transfer.
- Kenney, M., Rouvinen, P., & Zysman, J. (2020). Employment, work and value creation in the era of digital platforms. In S. Poutanen, A. Kovalainen, & P. Rouvinen (Eds.), Digital work and the platform economy. Understanding tasks, skills and capabilities in the new era (pp. 13-30). New York and London: Routledge.
- Koponen, J. (2019). Alustatalous ja uudet liiketoimintamallit. Kuinka muodonmuutos tehdään. Helsinki: Alma Talent.
- Kornberger, M., Pflueger, D., & Mouritsen, J. (2017). Evaluative infrastructures: Accounting for platform organization. Accounting, Organizations and Society, 60(2017), 79-95.
- Pärnänen, A. 2023. Alustatyö on yhä vähäistä mutta ulkomaalaistaustaisten keskuudessa suosittua. Tilastokeskus, Tieto & Trendit.
- Seppänen, Laura & Känsälä, Marja & Immonen, Jere & Alasoini, Tuomo (2022) [Näkökulmia alustatyön reiluuteen. Reiluuden mallit alustatyössä -hankkeen loppuraportti \(julkari.fi\)](#)
- Vallas, S., & Schor, J. B. (2020). What do platforms do? Understanding the gig economy. Annual Review of Sociology, 46, 273-294. doi:<https://doi.org/10.1146/annurev-soc-121919-054857>
- van Dijck, J., Poell, T., & de Waal, M. (2018). The platform society. Public values in a connective world: Oxford University Press.

Alustatyötä koskevia tutkimus- ja kehittämis-hankkeita

- Fiksu työ alustatalouden aikakaudella (2016–2019) smartworkresearch.fi
- [Reilu työ alustoilla – REITA \(ttl.fi\)](https://ttl.fi)
 - Hankeaika 2020–2023
- [Työturvallisuusoppiminen ja –johtaminen alustaorganisoidussa työssä – TOPPA \(ttl.fi\)](https://ttl.fi)
 - Hankeaika 2023–2025
- [Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin – TEOS | Työterveyslaitos \(ttl.fi\)](https://ttl.fi)
 - Hankeaika 2023–2025

Muita linkkejä

- **Webinaari:** Mitä on reiluus alustatyössä?
 - [Pääset katsomaan tallennetta Reilu työ alustoilla -hankesivun kautta.](#)
- Tule mukaan täydentämään **alustayritysten listaa!**
 - [Työtä välittävien alustayritysten listaus \(www.tyoelamatieto.fi\)](http://www.tyoelamatieto.fi)
- **Tutustu** Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin -hankkeeseen
 - [Hankesivu: Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin \(ttl.fi\)](http://ttl.fi)
- **Tallenne** ulkoisen resursoinnin etäkoulutuksesta 9.4.
 - [Löydät tallenteen Työtä, tekijöitä ja osaamista ikääntyneiden palveluihin -hankesivulta.](#)

